

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— Ft
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hónapra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:

Főpíacz, a város-
házal szomszékban.

Hirdetések:

Egy hasábon petét
soronkint 5 kr-ával
számítatnak.

Bethlen s a debreczeni ifjuság.

— Irta: Konez Ákos. —

Debreczen, május 4.

A magyar ifjuságról tudva van, hogy az minden nemes eszmét felkarol, mert lelkében él az ideálok szeretete, mely olyan áldás az ifjuság lelkén, mint nyíló virágon a hajnali harmatessepp.

A nemzet életének átalakulásában, jó és rossz napjaiban, fegyverek zajában és a csöndes, munkás békében egyaránt nagy szerep jutott az ifjuságnak minden időben. A nemzeti ébredés korában, midőn szabadságról, dicsőségről álmodozott a nemzet minden igaz fia, a legendás időkben, midőn üresek lettek az iskolák s a szent szabadság nevében fegyvert fogott ősi jogainak védelmére a magyar, ott láttuk küzdeni az ifjuságot a szabadságért, meghalni a hazáért . . .

Mikor aztán a gyásznapok után biztató csillag gyult ki az oszladozó sötét felhők alatt, ismét az ifjuság volt az, mely ifjuságának hevével, lángoló honszerelmével, fiatalságának idealizmusával a legnemesebb munkát végezte. Munkájában mindig volt tűz, melyben az eszme megtisztult a salaktól s tisztán került ki az ifjuság agyából és szívéből. Politikai mozgalmakban, társadalmi téren egyiránt sikra szállt az igazság védelmére. Nem volt erőszakos soha, de korán felfogva missióját, oda csoportosult, hol erős karjaira, lánglelkére szükség volt. Tulzásig nem vitte még lelkesedését sem és éppen azért amire rátette kezét azt eredményre vezette. Lelkesedése nem volt szalmaláng, mert mielőtt valami áldásosnak ígérkező munkához fogott, lelkesedésének tüzeit bölcs megfontolással korlátozta. Sikerekben gazdag mult állt a mi ifjuságunk háta mögött s alig van alkotás, melynek alapvető munkájánál ott ne dolgozott volna az ifjuság. Lelkükhöz nem tudott beférkőzni a csüggedés, ha bármi vészes ok szétrombolta fáradozásukat, lelkesült erővel, csüggedni nem tudó szívvel újra egybehordták a követet, hogy oltárt s ha kellett templomot emeljenek tudománynak, művészetnek, vagy szabadságnak egyiránt.

Szépen mondja Jean Paul,

hogy az ifjuságban a tüzet épp úgy kell becsülni, mint az aggasztásban a bölcseséget. Hiszen az ifjuság keblében a jövő férfi ereje áradozik, reményei vannak, melyekben bizni tud, és éppen azért munkájában vetett hite csak ritkán csalja meg.

Örömmel telik el a lelkem, ha hazám ifjuságát dolgozni látom. Gyönyörködöm az ifju szívek munkájában és édes érzés fog el, ha erősödik ama hitem, hogy hazám ifjuságának lelkéből a durva kor nem tudta vasmarkával kiszagatni az ideálok iránt való szeretet gyökerét. Érdeklődik minden nemes eszme, minden szép iránt. Állandóan ott látom nemcsak a haladás, a kultura zászlója alatt, hanem térdelve látom bemohosult sirok felett, serényen gyujtogatva azokon a megemlékezés világát.

Nagyjaink emlékezetét ki merné elvitatni? az ifjuság őrzi. Kegyelettel jár el évenként sírlakukhoz és a költő szerint *regi fénynél gyujt szövétneket*. Ezt teszi most is, midőn lángoló lelkesedéssel járul azon eszme kiviteléhez, hogy *emléket állítsunk* Bethlen Gábornak a legnagyobb erdélyi fejedelemnek, a nikolsburgi béke szerzőjének, a magyar alkotmánybátor védőjének és a protestantizmus lánglelkű apostolának, kiről kortársa *Pázmány Péter* is úgy ír, mint igaz, nagy emberről.

Tudós és bölcs, igazságos és nagy volt e fejedelem, ki polgártársai szeretetét többre becsülte a koronánál. Örök példaképe a kötelességek hű teljesítésének, örök eszményképe a nagy hazafiaknak, kinek emlékezetét a hála, a nemzeti büszkeség és kegyelet egyiránt parancsolják.

és mikor a kis haza, a mi bérezes Erdélyünk megmozdult, hogy szobrot emeljen egyik legnagyobb fiának, a lelkiismereti szabadság igazi apostolának, ott látja maga mellett *a debreczeni főiskola ifjuságát*, ezt a páratlanul lelkesedni tudó nemes ifjuságot, mely hazáját, hitét és nagyjai emlékezetét szereti. Alig jut el hozzá az eszmének hire, már is táborba gyűl s fényes ünnepegre készül, hogy egy kővel ő is hozzájáruljon azon emlékműhöz, mely egy dicsőséges és érdemekben gazdag életet fog megörökíteni.

Üdvözöllek benneteket hazám, városom ifjusága. Legyen áldás munkátokon, fáradozástokon. Vigyék bele lelketek eszményét minden alkotásba s a győzelem nem marad el.

S az a szobor, mely a nagy Bethlen Gábornak épül, nemcsak az ő dicsőségét fogja hirdetni, hanem a ti lángoló lelketeknek, idealizmusotoknak is szószólója lesz mindenkor. Le fogják e fenséges alak talapatáról olvasni, hogy *e nemzetnek virágai* nem hervadnak, hanem lelkük szeretetével oltárt emelnek a hazaszeretet és lelkiismereti szabadság félisteneinek . . .

Bethlen Gábort megőrzi a történelem s az emberek szívéből átöröklő kegyeletteljes szeretet szobor nélkül is mindenkor, a ti érdemeitek előtt azonban egy *élő nemzet* fejezi ki elismerését és kéri a Mindenhatót, hogy eszmékért rajongó lelketek ereje ne hervadjon el sohasem.

— A kötelező polgári házasság behozatala

Olaszországban. Olaszországban a pápai állam megszűnése óta a kötelező polgári házasság van érvényben, de a házasulók tetszésére volt bízva, hogy melyik házasságot kössék meg előbb: az egyházit-e, vagy a polgárit? Most Finocchiaro-Aprile igazságügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a szenátushoz, mely kötelezővé teszi, hogy a polgári házasságkötés megelőzze az egyházit. A törvényjavaslat főbb pontjai a következők: 1. Aki egyházi házasságot köt a nélkül, hogy előbb polgári házasságot kötött volna, vétséget követ el. 2. A házasfelek, akik az első pontban foglalt vétséget elkövetik, 100—2000 liráig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatnak; azonkívül mindazon jogokat és előnyöket elvesztik, melyek a törvény és férfi rendelkezése folytán a házasságból, vagy az özvegyiségből reájuk háramlik. 3. Bármely felekezet lelkésze, ha összeadja a házasulókat, anélkül, hogy előbb a polgári házasság megkötését igazoló okiratot követelné, 100—2000 liráig terjedő pénzbírsággal büntetetik. Ismétlődés esetén egytől hat hónapig terjedő fogsággal büntetetik. 4. A polgári házasságkötés teljesen díjmentes és az erről szóló okirat is díjmentesen szolgáltatik ki. 5. A házasságkötéshez szükséges okiratokat, mindazok, a kik teljesen vagyontalanok, vagy a polgármester által igazolják, hogy szorult helyzetben vannak, bélyegmentesen kapják. 6. Életveszélyes betegség esetén a házasság minden formalitás nélkül megköthető, ha négy kifogástalan tanu eskü alatt igazolja, hogy a házasulandók közt nem forog fenn házassági akadály.

A modern therapiában az orvosok mindinkább a természetes gyógyvizek használatát, ezek között különösen a maga nemében páratlan

Ferencz József keserűvizet

ajánlják. A **Ferenoz József keserűviz** már több mint husz év óta van használatban s egy családban sem szabadna annak hiányoznia.

Országgyűlés.

Budapest, május 3.

A t. Ház már kezdi unni a szószók-paragrafus ellen való erőlködéseket. Kit is érdekelné még, hogy Széll miniszterelnök tegnapi hatalmas beszéde után még valami mondani valójuk van a tisztelt ellenzéki uraknak. A miniszterelnök beszéde a maga nagy erejével és hatásával már eldöntötte a vita sorsát.

Ma tehát az ülés elején igen kevesen voltak a képviselők. Teljes részvétlenség mellett következett el a vita befejezése. Szólgáltatta pedig ezt az öreg Ugron-párti Szalay Károly, ki Visontai módosításához egy módosítást adott be. A néppárt helyeselt.

— Ez jó módosítás! kiáltott Rakovszky.

— Csakhogy azért ezt se fogadjuk el! toldotta meg Buzáth

— Mivel szólni senki sem kíván, a vitát bezárom! szólalt meg most Perczel elnök.

Plósz miniszter beszéde következett. A miniszter hivatkozott a miniszterelnök és Horánszky tegnapi beszédére, amelyek nagy ereje és hatása őt feljogosítja, hogy most csupán jogi szempontból bírálja a felhozott kifogásokat. Nagyhatású fogási érveléssel bizonyította, hogy a szakasz teljesen megállja helyét és ajánlotta azt elfogadásra.

Még Rakovszky mondta el záróbeszédét, melyben a Széll miniszterelnöktől kapott lecke ellen is próbált védekezni, azután következett a szavazás.

A kérdés föltételénél rövid vita volt, melyben az elnökön kívül Ugron Gábor, Szilágyi Dezső, Szalay Károly vett részt. A kanczelparagrafusok ellen csak az Ugron-pártnak jelenlevő három, s a néppártnak jelenlevő tizenkét tagja szavazott; a Ház többi része azt elfogadta.

A szünet alatt barátaik üdvözölték a tegnapi politikai párbaj hőseit: Olay Lajost, meg Meszlényi Pált; az utóbbi — kinek hír szerint ez volt a 33-ik párbaja — fején hatalmas fekete kötéssel jelent meg.

A készülő új ref. énekeskönyv.

Debreczen, május 4.

Új énekeskönyv összeállításán fáradoznak már régebb idő óta a magyar reformátusok. Az ügy most ismét napirendre került, mivel az egyetemes énekügyi bizottság elnöke, Fejes István több évi szünetelés után megint munkára szólította az énekeszerzőket s remélhetőleg már mielőbb befejezést nyer a nagy mű, úgy, hogy a jövő század hajnalát belőle köszönhetjük.

A reformáció óta ez immár a 17 ik énekeskönyv lesz, mely többé kevésbé s több kevesebb ideig használatban volt a magyar és erdélyországi ref. eklézsiákban. Ezek: 1. Gálszécsi Istváné (Krakkó 1536); 2. Székely Istváné (Krakkó 1538); 3. Szegedi Gergelyé (Debreczen 1569); 4. Huszár Gálé (Debreczen 1574); 5. Kálmánesej Mártoné; 6. Debreczeni énekeskönyv (1579. számos kiadást ért s Magyarországon 3 századon át használták); 7. Beyte Istváné (1580—85); 8. Bornemissza Péteré (Detrekő 1582); Gönczi Fabricius Györgyé (Debreczen 1592, 100 év alatt 15 kiadása volt); 9. Szenczi Molnár Albert zoltárai (Hernboru 1607); 10. Öreg Gradual (Gyulafehérvár 1636); 11. Losonezi Istváné (Pozsony 1574); 12. Szönyő Benjáminé (Kolozsvár 1776); 13. Az új erdélyi énekeskönyv (Debreczen 1813); 14. Baksai Dániel az ötvenes évekből.

A most előállítandó új énekeskönyv első lesz, mely a magyar és erdélyországi ref. egyházak között a debreczeni zsinaton kimondott unió szolgálatában fog állani, tehát mind az öt egyházkerületre kiterjed. Ennélfogva az énekügyi bizottság eleitől kezdve tekintettel volt arra, hogy a magyar és erdélyországi énekeskönyvből

egyaránt fölvegye kellő átalakítással a jobb darabokat.

Az énekeskönyv megújításának szükségét már az ötvenes évektől kezdve érezték az ahoz értő emberek. Különösen a Szenczi Molnár Albert XVII. századbeli zoltárfordításai avultak el. Az újítási mozgalom mindjobban terjedt úgy, hogy a tiszántuli egyházkerület 1875-ben már egy bizottságot küldött ki (tagjai: Zagyva Imre, Némethy Lajos, Balogh Ferencz, Sz. Nagy Károly, Kerékgyártó Sándor, Tóth Sámuel) feladatává tévén, hogy a mai viszonyokra nem alkalmazható zoltár és dicséretverseket hagyja ki s a meghagyottakon is tegye meg a szükséges módosításokat. A bizottság feladatának megfelelt, munkálatát 1876-ban benyújtotta s ennek alapján adták ki az énekeskönyvet mai rövidített alakjában. 1877-ben már az egyes egyházkerületek külön énekügyi választmányokat alakítottak. De ez nagyon szétágazó munka volt, egyöntetűség kellett. Így alakult meg 1881-ben az egyetemes énekügyi bizottság, mely elnökévé Nagy Péter erdélyi püspököt választotta. Ő Kolozsvárra hívta össze az első gyűlést, melyen kijelölték az átdolgozásra alkalmas énekeket s azokat kerületenkint felosztották, a mi mindenestre hiba volt.

Az első egyetemes felbuzdulás azonban megtermette a maga gyümölcsét. Nagy Péter rövid idő alatt 3 füzetet adott ki az átalakított zoltárokból, dicséretekből és új énekekből.

E közben bekövetkezett a debreczeni zsinat. Új munkamező, másfelé forduló érdekeltség! Az énekügy kezdett álomba merülni, főleg miután a bizottság önmagában is meghasonlott. A zeneértők vádolták a költőket s ezek amazokat. Így nagy zűrzavar állott elő, mely utóbb a szépen indult reformot elnémította.

TÁRCZA.

Gyémánt a porban.

Irta: Szini Péter.

(Folytatás és vége.)

De az én lelkem bosszuért kiáltott. Szerettem a férfit, kit apád megölt örülettel, véghetetlenül. Visszaütöttem a kínált békét. Mentem a bírósághoz s bejelentettem szeretőm gyilkosát.

— Lelketlen, kőszivű asszony: — rebegte Judit.

— Az voltam elismerem. Miért is tagadnám most már? Az ábrándok fátyla szétbomlott. Nem maradt semmi a múltból. — Atyádat elfogták. Nem tagadta tettét. Bevallott mindent a bírák előtt. Vallomása alapján én is vizsgálati fogságba kerültem.

Félévig szenvedtem sanyaru börtönkoszton. Ott hallottam meg, hogy apádat 20 évi fegyházra ítélték. Engem szabadon bocsátottak egy kis leánygyermekkel, aki ott született a börtönben, a porban.

— Rettenetes... Az a gyermek? !... Mondjad, él az?

— Igen! Te voltál az, Judit! . . . Porban születél, porban nevelkedtél fel. Nyoma volt kiséző árnyad gyermekkorodtól. Most már mindent tudsz. Hagyj itt, utáld meg, ne nevezz anyádnak, mert nem érdemlem.

— Imádkozzál, én is imádkozom érted, hogy vegye le Isten rólad a bűnök

nagy terhét. Vétkeztedl anyám, s vétkedért nem elég egy élet vezeklése. Az az ember, ki ott ült a börtönben, — a ki az én apám volt, vádolód lesz mindig és nem engedi meg, hogy imád az irgalom székihez röpülhessen! — Oh, most már tudom, miért mosolyog szemembe a világ, miért emlegetik származásomat. Egy gyilkos leánya várhat-e kiméletet? Egy szerelem, gyermek, ki ott született a porban, lehet-e becsületes?

Mélyen elhallgatott. A sötét múlt fátyola fedzete be elsanyargatott lelkét.

— Lehet! Miért ne lehetne? Rosz fának is van jó gyümölcse! — mondta határozott hangon. — Te nyomorult voltál, én nem leszek az. Példád intőjelül fog szolgálni nekem.

— Bolond vagy! Akkor ott maradsz a porban. — Az ár ellen nem lehet ám uszni. Lehetsz erényes és koldulva keresed meg betevő falatod. A szegény ne legyen tulságosan szigorú az erkölcsben. Csemege az, — mely csak a boldogok asztalára való.

— Hallgass! — rivalt rá Judit — Kigyó nem vetkezi le bőrét. — Minden egyes szavad tör gyanánt érinti szívemet, Ne szólj, hallgass! Egy rohamos pillanatban elfeledkezni arról, hogy te voltál, ki világra hozott.

— Majd belátod magad! — Nem szólok én! — Eszed van már, csináld a dolgod, a mint jónak látod.

Kegyetlen álma volt ez éjen a boldogtalan Juditnak. Rémes képek suhan-

tak el lelki szemei előtt. Előbb apját látta, ki sóhajt, eped a börtön sötét üregében. Ajkáról átok lebben el. Átkozta azt a nőt, ki megrontotta életét, boldogtalanná, gyilkossá, rabbá tette. Majd a munkavezetőt látja. Ott vergődik karjai között pihegve, hullámzó kebelével és nincs segítség. — Az ölyv nem bocsájtja el áldozatát.

Reggel meggondolta a dolgot. Vissza ment a nyomdába. — Pár nap van még hátra a héttől. Dolgozik vasárnapig, hogy kiadják heti bérét.

A munkavezető komoran tekint reá s mikor szokott helyzetét el akarja foglalni, durván löki félre.

— Menjen a kisasszony, keressen jobb helyet. Nincs itt munka ilyen urihölgyek számára. Kaptunk helyette olyant, ki nem nagyralátó s enged a okos szónak.

Judit zokogva ment haza. Most már rémes fejjel közelgett a nyomor. Mit tegyen? . . . Anyja keresményére szorítkozzék! Azt nem teszi! Ott hagyja inkább s keres szolgálatot.

A cseléd kerítőnő, kihez beköszönt, helylyel kínálta meg. Egy magános ur keres szobaleányt. Ez épen magának való lesz! mondá. Tudja: fényes állás az ilyen. Csak kedvében kell járni az uraságnak!

Judit elfutott. Nem akart többé hallani az ajánlott helyről. Sértett önértéssel, pirulva a szegénytől tért a pinzelakásba.

Ezalatt a bizottság elnöke Nagy Péter meghalt s helyére 1884-ben Szász Károly püspököt választották. Azonban az elesüggedt poétákba nehéz volt életet verni. Dilettánsok ugyan támadtak, de az igazi költők hallgattak, főleg miután Szász Károlynak sem engedé temérdek elfoglaltatása, hogy erejét a szent ügynek áldozza. Ezt maga is belátván 1889 ben elnökségéről leköszönt. Helyébe választották Fejes Istvánt.

Ő nagy buzgalommal kezdett a munkához. A bizottság nevében legelőször is egy programot bocsátott ki, melyben körvonalozta az átdolgozásnál körül kövendő elveket. Elvetette a kerületekre kiszabott kolozsvári énektervezetet és szent lelkesedéssel szólította munkára a hivatottakat. Az eredmény nem maradt el. Nagy Péter 3 füzeteiből kiválogatott a bizottság egyet, 4 pedig újabb munkákból került ki, úgy hogy rövid idő alatt 5 füzet jelent meg.

A szép kezdetet ismét megakasztotta a *budapesti zsinat*. Azóta az ügy hallgatott, míg most a Fejes István felszólításával újra napirendre került.

Több mint 20 éve tehát már, hogy az új énekeskönyv készül. A magyarországi mostani énekeskönyvet 15 év alatt hozták létre, de akkor a zsolttárokon mit sem változtattak.

A kiadott 5 füzet tartalmaz 204 éneket. Es pedig 82-öt a zsolttárok, 14-et a dicséreték közül, 3-at az erdélyi énekeskönyvből és 25 újat. A zsolttárok közül 49 többszörös átdolgozásban van meg benne.

Az átdolgozások és új énekek név nélkül jelentek meg, de a legtöbbnek mégis tudjuk a szerzőjét. Így az első füzet *énekköltői* közt vannak: Szász Béla, Váró Ferencz, Kiss Áron püspök, Illyés Bálint, Sas Endre, Czinkó István.

A második és harmadik füzet csaknem teljesen Fejes Istvántól való. Ő már 100 zsolttárt dolgozott át. Szinte úgy áll előttünk, mint egy magyar Béza Tódor. A negyedik füzet darabjeit nagyrészt Somogyi Antal dolgozta át. Rajta kívül még Borsodi Bélától és Bary Sándortól találunk néhány átdolgozást és új éneket a füzetben. Az 5-ik füzetet (21 zsolttár, 6 új ének) egészben Szabolcska Mihály írta.

Ezekon kívül az időségi ref. sajtóban még számos értékes zsolttár, átdolgozás és ének jelent meg, melyek már össze vannak gyűjtve s valószínűleg nem sokára egy új füzetben bocsátatnak ki. Egész nagy gyűjtemények érkeztek idő közben az énektudomány bizottság elnökéhez (egy épen városunk egyik poéta hírlapírójától.) Így meglehetősen sok anyag van már kéznél, melyből minden scrupulus nélkül értékes gyűjteményt lehet előállítani, olyat, mely a külföld hasonló gyűjteményeivel bátran versenyezhet.

Jó volna mindenesetre, ha legkivállobb költőinktől is kaphatnánk egy pár darabot. Ez a kívánságunk is alighanem teljesedésbe megy.

Tompának van egy reggeli, egy esteli, meg egy urvaesorai éneke. *Pósa* Lajostól is van régi dallamra két új énekünk.

Biztos forrásból tudom, hogy *Lévay* József is átírt két zsolttárt, *Baksay* Sándor is őriz fiókjában három éneket s végül Szász Károly is ígért valamit. Várhatnánk még *Gyulaitól*, Szász Gerőtől, *Varga Gyulától*, hogy csak a nagyobbakat említsük.

Talán még *Jókai* is adna egyháznak egy pár örökéletű éneket.

De mindenkinek, a ki csak hivatást érez magában meg kell szólaltatnia lantját! Buzduljanak fel Debreczen poétái

is! Debreczen az énekszerzésben is eleitől fogva legelő világot a magyar ref. egyházban. Egyháziak és világiak versenyezve zengték a szent himnuszokat. Csak mostani énekes könyvünk szerzői között is ott látjuk a debreczeniek közül; Benedek Mihályt, Budai Ézsaiást, Diószeghy Sámuel, Földváry Józsefet, Sárvári Pált, Böszörményi Pált, Fazekas Mihályt, Szentgyörgyi Józsefet, Zámori Ferenczet.

A megmaradandóknak ítelt zsolttárok közül még teljesen átdolgozatlanok a 75, 103, 105, 108, 111, 112, 113, 125, 134, 140, 141, 143. A dicséreték közül csak az 5, 37, 39, 63, 70, 74, 85, 137, 153, 160, 162, 163, 164, 173 vannak átalakítva. Van tehát még munka elég. Csak hozzatok rezgésbe lantotok hurjait énekes lelkek. Dalotok nem fog kárba veszni. Ezer és ezer templom boltozata fogja azokat visszhangzani. Egy szép vallásos dal vagy ének örök idők számára van teremtve.

S. Szabó József.

SZINHÁZ.

Színházi műsor:

Csütörtökön, május 4-én, („A“ bérletben) mérsékelt helyárrakkal: Ábrányiné Wein Margit urnó és Váradi S. ur, a magy. kir. operaház tagjainak vendégfelléptével: *Bajazzók*, opera 2 felvonásban. Ezt megelőzi: *Egy szellemes hölgy*, vígjáték 1 felvonásban.

Pénteken, május 5-én, („B“ bérletben) *Stuart Mária*, szomorujáték 5 felvonásban.

Szombaton, május 6-án, („C“ bérletben) felemelt helyárrakkal: Ábrányi Wein Margit urnó harmadik felléptével: *Hunyadi László*, opera 4 felvonásban.

Vasárnap, május 7-én, délután leszállított helyárrakkal: *A Gyurkovics lányok*.

— Hehehe! Semmi, ugy-e? nevet el anyja, ki egy üvegéből épen hosszut ivott.
— No, járhat a kisasszony! Keresheti a helyet, hol erénye meg lesz óva a kísértéstől! . . . Ne, igyál! — nyujtotta felé az üveget. — Bufelegt ez az ital! . . . Nem kell? Ugyan finnyás gusztusod van! . . . No, ne haragudjál! Iszom, mert sok a felednivalóm! . . . Mondok neked egyet, Judit! . . . Itt volt ma egy szép ifju, tudakozódott utánad!

— Ördög! . . . El akarsz adni?

— Sok pénz volt nála. Marokkal szedte elő zsebéből a bankót.

— Nem bánom!

— Azt mondta; szeretne téged feleségül. Milyen boldog lehetnél vele! Mit mondhattam neki? . . .

— Semmit! Nem hatalmaztalak fel reá. Anyám vagy, de tudhatod, hogy véghetetlenül gyűlöllek!

— Hát gyűlölj! . . . Jó nekem már ugyis . . . Hanem te Judit, ne légy boldog! Azt mondta eljő este s beszél veled! . . . Ha te ügyes volnál, az a sok pénz a miénk lehetne!

A leány sikoltva rohant anyjához. Elfeledkezett magáról. Meglőkte az ittas nőt, ki hátrátáncorodott. Odaesett a nyoszolya elé. Ott is csak azt fujta: „Az a pénz a miénk lehetne, de te élhetetlen vagy! Ott maradsz a porban. Gunyolt, megvetett teremtés leszel belőled.“

Judit nem hallotta már e szavakat.

Elfutott a dohos lakásból, ki a szabadba, hogy könnyítsen háborgó lelkén.

Nines menekülés. Az ölyv ott esatogtatja feje felett sötét szárnyait. Hasztalan minden. Belehull az örvénybe. Idegentől várjon segítyt, holott az édesanyja is vásári portékának tekinti?

Végigfutott egyik kivilágított utcán. Úzte a nyomor, mely éles karmával úgy megsebezte szívet. Helyet kell találnia, hogy mentve legyen nyomorult anyjától. De hova menjen? . . . A sugaras nap fényét toluoló sötét felleg palástolja. Nines menekvés! . . . Igaza volt anyjának: koldulva kell keresnie betéví falatját, ha erényes akar maradni.

— Nem! Inkább maradjak a porban ismeretlenül! sohajt fel. Anyám átkozott példáját nem követem.

Kocsi halad mellette, melyből festett arezu, esinosan öltözött nő tekint ki. Judit megismeri és szíve elszorul. Treszka az, a nyomdába járó leányok egyike. Milyen büszkén, tanult urinóként tartja fejét. Lám, ki vet arra követ? Mennyivel boldogabb az, mint ő?

Keményen fagnyi kezd. A leány fázik, harmatteste remeg a hidegtől, míg lelkét forró láz gyötri. Tétlenül áll meg egy helyben. Jó szelleme küzd a gonosz gondolatokkal.

Órák telnek így el. Kocsik robognak el mellette. Jókedvű járókelők vidám beszéde sérti füleit.

— Kaczagjon rajtam a világ! ? — Nevetve mondja el, hogy bűnben születtem s bűnre termettem. Nem, soha!

Odaborult egyik festett kapuhoz. Bágyadt szeméből meleg könyv árad. Nines hely, hova fejét lehajtsa. — Hazamenjen anyjához? Nem! Az átkozott kigyó eladná, odadobná a szégyenbe.

Vastag dér fedte reggel a lombokat, melyeket még nem tépett le az enyészet zúgó viharja. A kapus midőn felnyitotta a nagy szárnyas kaput, rémülten ugrott felre!

Kivülről egy fiatal leány megmervült teste hullott elébe.

A kíváncsi nép nagy tömegben gyűlt a holttesthez, nem ismerte senki a szegény leányt. Majd egy urias külsejű nő is odafurakodott s nevetve felkiáltott:

— Ismerem én! Sármái Judit volt.

Tudtam, hogy ez lesz a vége. Élhetetlen volt s ott maradt a porban.

A nő, ki ezt mondta, Treszka volt, ki most boldog kényelemben él egy magános ur oldalán. Minden, a mit óhajt rendelkezésére áll.

Az erényes Judit meg ifjusága delén került a Rökus-kórház halottas kamrájába. Anyja nem is volt kíváncsi látni.

Tombolt dühében a szűk pinczelakásban. Nagyokat nyelt apálinkás üvegéből és vadul kiabálta:

— Porban született, a porban halt meg. Hehehe! . . .

Don Cézár de Bazán.

Don Cézár de Bazán a régi romantikus iskolának egyik legjobb alkotása. Nem csak a főszerep bravuros benne, hanem kitűnően van megszöve az egész darab; eszelekvénye, bonyodalma mind végig érdekes, alakjaiban van drámai elevenség s a helyzetekben egyik csattanó a másikat követi.

Éz a darab abból az időből való, a mikor még nem a probléma, nem a bonczolókés uralkodott a színpadon, hanem a jól megkomponált mese, a mozgalmas, eleven akció, a lüktető drámai élet. A szerzők, Dumanoir és D'Ennery, igazi virtuóza a színpadnak. Dumanoirnak az öreg Dumas a mestere; D'Ennery Seribe-nek a tanítványa. Dumanoir az öreg Dumas könnyelmű és csillogó romantikájából vett át sokat a maga lelkébe; D'Ennery Seribe finom meseszövést sajátította el. A darab állandó sikerének az a magyarázata, hogy két ilyen apától származott. Az egyik a tüzes, romantikus tartalmat adta hozzá, a másik a kifogástalan, briliáns színpadi technikát.

Ennek a szerencsés egyesülésnek köszönheti a Don, hogy egész esomó évtized nyomtalanul suhant el fölötte s most is olyan fiatal, érdekes, vonzó jelenség a színpadon, mint abban az időben, a mikor legelőször állott a közönség elé, hetyke és szeretetreméltó lovagiaságának egész bájos impertinenciájával.

Rokkanttá, beteggé, pesszimistává, öreggé vált körülötte a világ; csak ő maradt ruganyos, magában bizó, tetterős; csak az ő finom, irónikus mosolya nem veszett el, csak az ő életkedve buzog most is változatlanul. Don Cézár de Bazán fiatal maradt, mert egészségesnek született; mert van benne valami a kedély, a sziv, az emberi szellem örök fiatalágából.

Három kitűnő Don Cézárt láttam eddig. Ifjabb Lendvay Márton volt az első, aki ugyszólván önmagát játszotta ebben a szerepben. Könnyelmű, jószívű, bátor, romantikus bohémtermészet volt Lendvay Márton, akinek az egyénisége teljesen összeforrt a Don Cézár egyéniségével. Ebben a szerepben még tulhabzó, tuzásra hajló, kissé szertelen modora is javára vált, mert a szerep megtüri az élénk színeket, a lármásabb, pezsgőbb temperamentumot. Lendvay Márton a darab két első felvonásában volt leginkább a helyén, a hol Don Cézár szegénysége fölött humorizál, vakmerően viv párbajt egy árva ficzkóért és énekelve készül a halálra.

Nagy Imre volt a második. A legszebb, legdaliásabb színész, a ki valaha színpadon megfordult. Bohém vidámsága nem volt olyan természetes, mint a Lendvay Mártoné, de a Don büszkesége nála jobban kidomborodott. Ennélfogva Nagy Imrének a darab második fele sikerült legeljesebben, a mikor Don Cézáról kibontakozik a spanyol grand és a korhely lovag magát a kevély királyt is tuzsáryalja férfias büszkeségének szüzies idealizmusával.

A harmadik Don Cézár, a kit láttam: Coquelin, a híres francia színész. —

Coquelin daliás alak, heves temperamentum és szép, érczes hang dolgában mögötte állott magyar kollegáinak, de páratlan művészettel tudott kiemelni mindent, a mi ebben a szerepben finom és irónikus. Coquelin a pointek csodálatos mestere. Minden gunyos, metsző szó valósággal pengett a száján, mint az élesre fent kard aezélja. Patetizáló hév nélkül, majdnem nyugodt tartással játszotta végig a szerepet, de a Don karaktere minden átmenetnél csodálatos tisztasággal rajzolódt a néző elé.

Tegnap láttam a negyedik Cézárt a debreczeni színpadon: Komjáthy Jánost.

Nagy figyelemmel néztem végig a játékát és hízegés nélkül mondhatom: gyönyörködtem benne.

Komjáthy Don Cézárja legközelebb áll a Coquelin alakításához. Külsőleg is frappáns köztük a hasonlóság, de Komjáthy hangja érczesebb, szebb esengésű és hajlékonyabb a Coquelin organumánál.

Komjáthy modernebb, mint magyar elődei, a kik tulságosan deklamáltak ebben a szerepben. Meglepő az a diskrécio, az olesó, banális hatásnak az a megvetése, a mivel Komjáthy dolgozik. S még meglepőbb, hogy ez a diskrécio nem válik színtelenné, nem árulja el sehol sem az erő hiányát. — Don Cézárjában logikusan, természetesen sorakozik egymás mellé a szerep minden jellemző vonása és az egészen művészi konzekvenciával vonul át az alap-szín: a gavallérság, a mit Don Cézár a rongyai közt is visel és keresmai esetepatái közt sem vetkőz le magáról.

Komjáthy Don Cézárja könyvedén, kellemesen társalog, azzal az igazi eleganciával, a mit a nemes vér magával hoz a világra. Hangját csak ott emeli föl, a hol a helyzet komoly, válságos, a hol a kitorés jogos, sőt feltétlenül szükséges, mint például a harmadik felvonás végén, a hol a eselszöve minisztert leczkérteti, a negyedik felvonásban, a hol vádolja Maritanát és az utolsó felvonásban, a hol becsületéről mond lángoló, büszke szavakat a királylyal szemben. Ily szituációkban Komjáthy hangja hozzá erősödik a szenvedély magasabb hőfokához és szárnyaló lendületet kap, de itt is tuzás nélkül, a deklamációnak minden pattogása nélkül.

Izlését, művészi ambícióját leginkább ott vettem észre, a hol a komikus udvarnagy bemutatja neki Gazellát, a csunya, nevetséges feleségét. A legtöbb Don Cézár itt a karzat szája ize szerint tántorodik vissza, csinál grimaszokat és ismétli mókázó hangon: *De ugyan nézze már ezt a szörnyű madárijesztőt!*

Komjáthy szintén jelzi a kellemetlen meglepetést, de nem csinál belőle kapitálist a karzat mulattatására. Akkor is megmarad finom, előkelő gavallérnak, a ki még a csufondárosságban is megtartja a nemes ember tónusát, még az abszolút csunyában is ösztönszerűleg tiszteli az asszonyt.

Debreczen, 1899. május 4.

Ábrányi Emil.

* Pálmay Ilka orfeumban. Pálmay Ilka művészeti vándorutja most Berlinbe vezetett, hová egy orfeumigazgató csalogatta fényes ajánlatával. A művész — mint táviratilag jelentik — ma énekel először az orfeumban, hol nagy tetszéssel fogadták.

* „Nunyadi László“ opera közbejött akadályok miatt elmarad. Helyette ugyancsak a vendégművész felleptével Angot a kofák leánya című vig operette kerül színre.

A debreczeni honvédeimék.

— A vegyes bizottság ülése. —

Azon 12 tagu vegyes bizottság, mely a városi tanács, Csokonai-kör és az 1848—49-es honvédegylet kebeléből alakított az 1849. aug. 2-án vivott debreczeni csatában hősi halállal elesett honvédek jeltelen sírjának emlékkel jelölése tárgyában tegnap tartotta meg alakuló gyűlését a Csokonai-szobában Komlóssy Arthur városi főjegyző s a Csokonai-kör alelnökének elnökelete alatt. Jelen voltak a városi tanács képviselőiben: Vecsey Imre tanácsnok th. főjegyző, Roncsik Lajos tanácsnok, Szabó József főszámvevő és Aczél Géza főmérnök. A Csokonai kör részéről Komlóssy alelnök, Szilágyi Károly ügyész és dr. Benedek János titkár, (dr. Bakonyi Samu elfoglaltsága miatt nem vehetett részt.) Az 1848—49. évi honvédegylet részéről: Szepessy Gusztáv elnök, dr. Pally Miklós alelnök, Balogh Imre nyug. kir. t. bíró és Bartha Mór jegyző.

A bizottság jegyzőkönyvének vezetésére dr. Benedek János kéretett fel. Komlóssy Arthur elnök üdvözlővén a megjelent bizottsági tagokat, mindenek előtt egy ősmertést olvasott fel, mely a debreczeni honvédeiméknek — a cserei kőköccka, az emlékkerti kőoroszlán, a Nagy Sándor halom és a honvédtemető — rövid történetét tartalmazza s ez által tájékoztat nyújtott egészen a jelen időig, a midőn már nem hosszas vitákra jogi betegségekre, hanem tettekre van szükség, mert az idő nagyon közeledik, az 50-dik évfordulót. Aug. 2 ik napját az ujjunkkal érzük.

Ezután érdekes eszmecsere fejlődött ki, melyben részt vett a bizottság minden tagja s végül is a dr. Benedek János által előterjesztett határozati javaslatnak első részét, mely szerint a bizottság az emlékkertben levő haldokló orosz-lán emléket — eredeti helyére a honvédtemetőben levő nagy sírdombra átszállíttatni javasolja — egyhangulag elfogadták.

A második részt nem fogadták el és miután Szabó József főszámvevő lelkes szavai megnyugtatták dr. Benedeket, ő maga is hozzájárult a többség megállapodásához.

A vita befejezése után tehát Komlóssy Arthur elnök a következő megállapodásokat mondotta ki a bizottság határozata képpen:

1. Az emlékkertben 1867. Aug. 2 án felállított, eredetileg a debreczeni csatában elesett honvédek sírjára készült haldokló orosz-lán emlékkőnek a f. évi Aug. 2-ára a honvédtemetőbe kiszállítása s ott a nagy sírdombon már elkészült alapra felállítását egyhangulag elhatározták s annak műszaki keresztülvitele és a költségeknek a honvédeimékalapból kiutalása iránt a városi tanács megkerestetik. Az ez alkalommal tartandó kegyeletes ünnepeket ezen vegyes bizottság rendezi.

2. A kőoroszlán az emlékkertből elvitetvén, a régen tervezett s ugyancsak az emlékkertben, vagy más alkalmas helyen felállítandó „szabadság szobor“-nak mielőbb felállítását iránti óhaját a bizottság egyhangulag kifejezi és szintén megkeresi a városi közgyűlést, miszerint a városi alapítványi pénztárban e czéliből

kezelt s 7—8000 frt körüli összeget 3 év alatt oly módon egészítje ki, hogy abból 1902-ben Debreczen városához és a dícső eszméhez méltó emlék legyen felállítható. és így évenként 3000 forint vétetvén fel a költségvetésbe a szükségelt 14500 frt rendelkezésre állana.

3. Ezen megállapodások jegyzőkönyvbe foglaltatván, a bizottsági tagok kiküldő testületeikkel közlik s akkor tétetik Debreczen város törvényhatóságához előterjesztés.

A tárgy ezzel kimerítettvén, elnök a tagok érdeklődését megköszöni s az ügy további folyamára is kérve — az ülést d. u. 5 órakor berekeszti.

Legujabb.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

A képviselőház ülése május 4-én.

A kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat többi szakaszát is elfogadta a Ház. Rakovszky István Szilágyi Dezsővel polemizálni próbált, de kevés sikerrel. Molnár János a néppárt nevében ismételte, hogy a papságnak hatalma van a világiak felett is, a mire Szilágyi Dezső rövid beszédben óriási tetszés közben válaszolt. A néppárt — ugymond — azt hiszi, hogy a papoknak van beleszólásuk mindenbe a mi csak erkölcsi dolog. Ez nem áll, mert a világi rendet mi, az állam szabjuk meg és nem bizzuk senkire. A választások világi fogalom szerint az állam joga, kötelessége, ezt a telfogast az egyházzal szemben meg kell védelmeznünk.

Elfogadták az elemi iskolák elhelyezéséről a kultuszminiszter törvényjavaslatát is.

Az ülés végén Pichler Győző Hegedüs Sándor kereskedelmi minisztert a Vaskapu díjtétele ügyében interpellálta.

Az ülés elején Lukács László pénzügyminiszter betérjesztette az értékpapirforgalmi adóról szóló tőzsdeadó törvényjavaslatot, melyet általános tetszéssel fogadtak a ház minden oldalán.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter Pichler interpellációjára azonnal válaszolt. Kijelentette, hogy aziránt senki semmiféle befolyást nem akart megkísérteni, hogy Vaskapu díjtételeit leszállítsák.

A Magyarország jogait meg fogja védeni, mihelyt a végrehajtásért felelősséget vállaltat. A minisztertanács elé terjeszti a díjtétel javslatot, melynek hozzájárulása után azonnal életbe léptetik. A képviselőház örömmel vette tudomásul a kereskedelmi miniszter önérzetes válaszát.

Kihallgatások a királynál.

Budapest, május 4. (Érk. d. u. 2 ó.)

A király ma délelőtt kihallgatást adott a budai várban. A kihallgatáson a következők jelentek meg a király előtt: Schlauch Lőrincz bíboros-püspök, Apponyi Margit grófnő, Zichy Livia grófnő, özvegy Sennyey báróné, Szapáry Gyula gróf, Samassa József dr. egri érsek, Széchenyi Gyula gróf, Dániel Ernő báró, Cseh Ervin, Rakovszky István, Forinyák Gyula, Gromonn Dezső, Széchenyi B. és Tivadar grófok, Spaun tengerenagy Zichy Jenő gróf, Bohus Zsigmond báró, Keglevich István gr. és Karácsonyi Jenő gróf titkos tanácsosok, Bolla Kálmán altáborn. honvédelmlátás, Pótsa és Bethlen M. főispánok, Kiss és Bernáth államtitkárok, Gajári Odön képviselő, Beretvás Endre főrendiházi tag, Márkus József és Halmos József poigármesterek, Sándor Árpád, Bachát Dániel ev. ref. lelkész, Konkoly Thege és Apponyi Lajos gróf fiával együtt. A király délután fél négy órakor Gödöllőre utazik.

NAPI HIREK

— A róm. kath. V. és VI. gimnázium.

A következő sorok közlésére kérttünk föl: Mindazon szülőket és más érdeklődőket, kik a helybeli piarista algymnasiumnak V. és VI. osztályljal még ez évben való kiegészítését óhajtják, felkérjük, hogy folyó hó 7-én vasárnap d. u. 4 órakor a fenti algymnasium II. osztályu termében a további teendők megbeszélése végett értekezletre megjelenni sziveskedjenek. Debreczen, 1899. május 4 én. — Unger Gusztáv, Szigmeth Károly, dr. Kemény Mór, Nagy Sándor.

— **Debreczen monografiája.** Magyarország városai és vármegyéi leírását készített irodalmi vállalat, amelyet a belügyminiszter ujabban ismét melagen ajánl a törvényhatóságok pártfogásába, még tavaly tervbe vette Debreczen monografiáját. Helyi írókból megalakult a szerkesztőbizottság is; de bizony eddig edes kevéssel dolgozott. Megmondjuk azt is, miért nem fogott hozzá a munkához. Illetőleg megmondja maga a bizottság, amely tegnap Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester elnöklése mellett ülésezett. A szerkesztő bizottság tagjai se a nekik kiosztott monografia részek terjedelme, se a méltán elvárható írói tiszteletdíjak felől, ninesenek tájékoztatva. Ez indította arra a bizottságot, hogy kérést intéz a Budapestben székelő központi szerkesztőséghez; adja meg a szükséges tájékoztatást a helyi munkatársaknak, mert csak azután kezdekhetik meg valamennyien a magukra vállalt munkát.

— **A Csokonai-Kör a Besenyei szobor leleplezésén.** Nyiregyháza és Szabolcsvármegye szép ünnepére, Bessenyei György szobra leleplezésére, mely f. hó 9-én lesz, meghívást kapott a debreczeni Csokonai-Kör is, amely az ünnepélyen Géresi Kálmán alelnök, dr. Benedek János titkár és dr. Kardos Albert választmányi tag által képviselteti magát. Jelen lesz különben a kör elnöke bessenyei Széll Farkas is, de ő a Besenyei család részéről fog beszédével szerepelni ott. — Debreczen városát pedig Komlóssy Arthur főjegyző és Király Gyula tanácsnok képviselik az ünnepélyen.

— **A debreczeni zenede** a zongora-, hegedű- és énektanszak középosztályu növendékei haladásának bemutatása végett folyó 1899. évi május hó 7-én, vasárnap a zenede helyiségében hangverseny-matinéet rendez, melynek műsora a következő:

1. Holst Ed. Seguidilla. Spanyol tánc. Két zongorán előadják: Hirschfeld Erzsébet, Maier Pálma, Péntek Margit, Riedel Margit, — castagnette, triangle és tambourinon kísérik: Alföldi Gizella, Benedek Ilona, Komlóssy Eliz, Kovács Margit, Kurzsinszky Stefánia, Lehóczky Agatha, Major Mariska, Pogány Stefánia, Szarukány Lili és Uher Amadil. 2. Brück Gy. 14. mű. Mazurka. Zongorán előadja: Szele Miklós. 3. Mozart W. A. Abránd. F. dur. Zongorán előadja: Lakatos Gizella. 4. Dancla K. 1-9. mű. 3 kis szimfonia. 1. sz. Két hegedűn előadják: Lukács Elek és Darvas György, — zongorán kíséri: Térei Vilma. 5. Eggeling Gy. 3. mű. Patakooska az erdőben. Zongorán előadja: Papp Lénárt. 5. Godard B. 56. mű. Második keringő. Zongorán előadja: Winkler Lujza. 7. Abt F. 451. mű. 4. sz. Zongora-iséret mellett éneklő női énekkar: Biedermann Frida, Engel Irén, Fabian Juliska, Goldstein Jolan, Herman Irén, Kacsó Gizella, Popovits Livia és Szikszay Margit. 8. Paderewski I. J. 14. mű. 1. sz. Menuett. Zongorán előadja: Hegedüs Margit. 9. Godard B. Második mazurka. Zongorán előadja: Fried Gizella. 10. Gounod - Singeelé. 112. mű. Abránd Romeo és Julia dalmű felett. Hegedűn előadja: Veszprémy Andor, — zongorán kíséri: Térei Emma. 11. Chopin Fr. Polonaise. Gís moll. Zongorán előadja: Márkus Irén. 12. Chován K. 4. mű. III.

Magyar táncok. Zongorán előadják: Szatmári Erzsébet és Péntek Gizella. A műsor egyes számainak előadása alatt az ajtókat bezárják. A hangverseny május 7-én vasárnap délelőtt 11 órakor kezdődik.

— **A IV. kerület orvosa Balkányi Emil dr.** lakását Széchenyi-utca 45. sz. alá helyezte át, mit ez uton hoz a kerületi kapitányság az érdekeltek tudomására.

— **Halálos szerencsétlenség.** Tegnap délután a Széchenyi-utczán halálosvégű baleset történt. A Széchenyi-u. 8. sz. házban Aron Manó és Társának pinczeraktára van. Tegnap hétszáz literes hordó szeszt bocsátottak le. A pinczében Wachter József 71 éves felügyelő volt s amikor egyik 700 literes hordót lebocsátották, a kötél megesuszott a hordóról s a hordó az előtte álló Wachter Józsefet a falhoz szoritotta. Wachtert lakására szállították; hol két órai szenvedés után meghalt. A holttestet hivatalos boncolás végett a kórházba szállították.

— **Májusi fagy.** Mint kassai tudósítónk írja, május első napján Kassán és környékén ugyancsak hideg időjárás uralkodott, ugyanynira, hogy a korai veteményekben és a gyümölcsfákban a fagy nagy károkat okozott.

— **A vörös kereszt egyesület ülése.** A vörös kereszt egyeslet legközelebb kettős ülést tart Budapesten, melyre gr. Csekonics Endre, elnök v. b. t. t. a következő meghívót bocsátotta ki:

A magyar szent korona országainak vörös kereszt egyeslete Ó császári és királyi Fenségeik Stefánia özvegy trónörökösne, főhercegeasszony, legfőbb Védnök és Lajos Győző főherceg, védnök helyettes ur legfőbb jelenlétében 1899. évi május hó 17-én, azaz szerdán délelőtt 11 órakor a magyar tudományos akadémia dísztermében (Akadémia utca 2. sz.) gyász-diszülést és nyomban azután országos közgyűlést tart.

A gyász diszülést délelőtt 11 órakor elértekezlet előzi meg, melynek tárgya leend. Kijelölések a központi választmányban megüresedett helyek, továbbá a számvizsgálók helyeinek betöltésére nézve.

*

A gyász-diszülés napirendje:

Ó császári és királyi Fensége Stefánia özv. trónörökösne, főhercegeasszony, legfőbb Védnök méltóztatik az ülést megnyitni.

Erre az Istenben boldogult, Felséges Erzsébet királyné és legfőbb Védasszony fölött emlékbeszédet tart Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok, nagyváradi püspök, egyesületi alelnök ur, mire Ó Fensége a legfőbb Védnök az ülést berekeszteni kegyeskedik.

*

Az országos közgyűlés napirendje:

1. Határozathozatal az évi jelentés fölött.
2. A számadások és vagyonkimutató megvizsgálása és a fölmentés fölötti határozat.
3. A fiókegyeslet által a központba beszoigáltatandó hányad meghatározása.
4. A központi választmány indítványainak megvitatása és határozathozatal.
5. A központi választmányból kilépő tagok helyett új választás.
6. Hat számvizsgáló megválasztása.

*

Az országos közgyűlés után a központi választmány tartja alakuló ülését, melynek tárgyai:

1. Elnök, alelnök, főgondnok, főjegyző, igazgató és két jegyző választása.
2. Husz tag választása az igazgatóválasztmányba.
3. Az igazgatóválasztmányba a horvát szlavonországi egyeslet által kiküldött két tag bejelentése.

— **Általánosan tudott dolog**, hogy a csuz- és köszvényes bántalmak legbiztosabb gyógy- szere az a kitűnő kenőcs, mely Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárában Budapesten üvegenként 1 frtért kapható. E páratlan szer, mint számtalan elismerő- és köszönő levél igazolja, a legmakacsabb csuzos és köszvényes bajokat pár napi használat után bizto- san meggyógyítja.

— **Poézis és próza.** Egy ifju szerel- mes pár sok évvel ezelőtt elhagyta szülő- városát, a yorki grófságban fekvő Fileyt. Egyetlen céljuk volt, hogy csendben, barátok és ismerősöktől távol esküdhesse- nek egymásnak örök hűséget. Nem is tudta meg soha senki, melyik templom- ban adta őket össze a pap s mindketten meghaltak, a nélkül, hogy ezt a titkot elárulták volna. Ez volt a poézis. Egyik fiuk a gyarmatokba ment, nagy vagyont szerzett s nemrég nőtlennül végrendelet hátrahagyása nélkül meghalt. Testvérei természetesen jogos örökösei a nagy vagyonnak, — azonban miután senkisé- tudja, hogy szüleik hol esküdtek meg, nem tudják származásuk törvényességét igazolni s így a törvény értelmében a vagyont sem vehetik a testvérek birto- kukba. Ez a próza.

x Hivatali helyiségül, esetleg ipari célokra raktárnak stb. igen alkalmas, nagy, egy emeletes ház a központban, akár egészben, akár két részre osztva, olcsó bérösszegért kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

DEBRECZENI ELLENŐR

1899. május 1-ével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Előfizetési ára:

Május hóra	1 frt — kr.
„ 1-től június 30-ig	1 „ 67 „
„ „ július 31-ig	2 „ 50 „
„ „ decz. 31-ig	6 „ 67 „

Kérjük azon t. cz előfizetőinket, kiknek előfizetése április hó végével lejár, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek, lakásváltoztatás esetében pedig úgy helybeli, mint vidéki előfizetőinket kérjük, hogy új címüket velünk közölni sziveskedjenek, nehogy a lap küldése föna- kadást szenvedjen.

Közvilágításunk.

Debreczen, május 4.

(Folytatás.)

Azt hiszem, hogy az eddigiekkel eléggé beigazoltam azt, hogy az 1867—1869-ik években a város részére megszer- zett légszeszgyárat nem 35 év múlva, — mert hiszen végeredményében a „Felvilá- gósító“ is az önkezelésre törekszik, csak 35 élvé később hanem azonnal át kell venni s azt a városnak mint korszerű legkedveltebb intézményét saját magának kezelni és az mielőbb legyen a „mienk.“

Van ezeknél még egy nyomósabb indokom is. Az eddigiek a mi szűk kö- rünkre vonatkoznak. Ezzel a város soha be nem érte. A midőn emelkedett, a magyar- ság ügyét is magával emelte. — Néha nagyon nehéz volt a teher. Most a vilá- gítás terén lesz igen magasztos hivatása. Itt az alföldi magyarság központjában az alföldi nagy falu szerű városok közepében vagy legalább közelében, egy oly városi nyilvános légszeszgyárnak kell lenni, a melyben azon nagy faluk megtanulják, hogy miként lehet megerősítetéseik nélkül e téren is előbb menni és mint lehet egy várost költség nélkül, sőt jövedelem szer- zéssel, világitással ellátni Pozsonyt, Brassót, nem értik meg. Azoknak ottan körül elég dolguk lesz.

Debreczen hivatása az, hogy meg- tanítsa ezeket és valamint azon másik nagyobb téren, a szellemi világosság ter- jesztésével a magyarság ügyén oly lel- kesedéssel dolgozott, ezen szűkebb téren is legyen az alföldi magyarság vezetője.

A számolási könyveket oly módon berendezni és ha a kifejlődése a gyárnak talán lassabb is lenne, elvből oly módon kell keresztül vinni, hogy a városi pénz- tár a ca 150.000 frt kamatra adott köl- esön összegén kívül, a közvilágításhoz és a gyár bővítéséhez egy fillérrel se járul- jon. Az évi üzleti jelentéseket aztán, mindezeknek a nagy faluknak, amelyeket a közvilágításról összeállított szomorú statisztika a szegénypadra állított, tíz-tíz példányban meg kell küldeni s őket ide csalogatni s a mesterségre megtanítani.

Vizsgálva már most azon indokokat, amelyek a „Felvilágósító“ elhatározásra bírták s a szóban levő czélok elérését nehezítik, azt a 18-ik lap elején e szavakba öntve találom: „a gyárberendezés bővítése minden más munkálat előtt azonnal ke- resztül viendő s ez maga 88.900 frt be- fektetést igényel.“ A többit már megezá- foltam.

Ez is arra a sorsra jut. A „Tanul- mány“ ban kimutattam, hogy a gyár a jelenlegi fogyasztás mérvéhez elegendő és csak a gáztartónak, annak idején való bővítését nem engedte meg a 30—35 szá- zalékos osztalék.

A szerződésnek az ide vonatkozó 31-ik §-a nagyon világosan beszél.

A város a parancsoló. Szigoruan megparancsolja, hogy a gáztartóknál mu- tatkozó hétszáz egynehány köbméter hiányt a társulat azonnal pótolhassa ki, az előleges átvizsgálásnál találandó más- nemű, esetleg a csövezetekben található hiányokkal egyetemben.

A további bővítések aztán már nagyon nagyon derék pénzbefektetések, mivel ezek igen nagy kamatokat hoznak.

A maga idején, amint a fogyasztás emelkedése kívánja, a szükséges bővíté- seket, valamint az igazán türehtlen álla- potok megszüntetése végett, hogy Debre- czen városának egy része, ha a holdvilág megfelelkezik magáról, még most is tel- jesen sötét, a köreső hálózatot a körutak kiépültségéig egyelőre mellőzve és a város külső részeire a meglévő csövezetek foly- tatásaként, az ottani fogyasztásnak meg- felelő vékony csöveket vezetve s a még ma ujsort képező utcákon a lámpákat esetleg vasszínre festett faoszlopokra áll- litva, az egész város területére ki kell terjeszteni.

Ugy a gyár átvétele és teljes jó karba helyezése alkalmával esedékes 125.000 frt kifizetése, valamint a gáz elő- állításához, tisztításához és a felszerelés- hez szükséges anyagkészletek s a későbbi bővítésekre szükséges kiadások, kezdetben a gyárnak forgó tőkével ellátására, nem a házi pénztár, hanem az itt leghelyesebb bealkalmazást találó, régi idő óta gyara- podó „Világítási pénztár“ ból volna foga- natosítandó oly módon, hogy a gyár át- vételkor szükséges kiadások ezen pénz- tárból teljesítettnek, természetesen a 40—50.000 frtot képező alapnak, a gyárra való bekebelezés mellett kölesön utján beszerzendő összeg kiegészítésével.

Ezen korszerű intézmény ily módon az elődök böles gondoskodásának mintegy következményeként illeszkednek az ad- minisztratív keretbe és a fejlődésnek folytonossága meg lenne.

Ezen pénztárba folynának be az összes feleslegek mindaddig, amíg a köz- világítás az egész város területén kiter- jesztetik, a lámpák egyelőre a vasutól beveető utakon szaporítatnak és a fogyasztás fejlődésével a berendezések bővítésén kívül a szükséges kiegészítések meg nem történnek.

Össze kell ugyanis a színházat a légszesz művel egy külön csövezettel kőtni, hogy az ottani nagy gázfogyasztás a környék lámpáit zavarólag ne befolyá- solja és ezt a csövet fel lehet a dohány- gyári vezeték bekapcsolására is használni, mivel a kétféle fogyasztás nem esik egy időre. Össze kell továbbá a légszeszművet a vasuti vágánnyal kőtni, hogy a szén a vasuti kocsiban legyen a telepre száll- litható.

Meg kell még a légszeszgyár leg- utolsó ajánlatáról röviden emlékezni.

Olyan jogi momentum, a melybe a társaság bekapaszkodhatna, semmi sincs. Egészen más bajban volt akkor, amikor a szerződés 24-ik, 31-ik és 32-ik §-ait beleírta a város a szerződésbe, mithogy jogi momentumokra ferdíthatta volna figyelmét.

Az egész gyár a csöveivel együtt a levegőben lógott akkor.

A 24, 31. és 32-ik §-ok az igazi jogi momentumok és az akkori körülményeknek s időnek fényes monumen- tumai.

Ha a közvélemény csakugyan aggo- dalmakat táplálna, a légszeszgyár átvétele és „koczkázatos“ önkezelése tekintetében, ez onnan van, mert még nem ismeri. En már tanítgatom.

Ezen aggodalmak ha esetleg meg- volnának, teljesen alaptalanok s különö- sen itt, a hol a város ily aránytalan ese- kély pénzért jut azon intézethez, amely a már is nagy többségben levő városoknak a legkedveltebb és legjövődelműbb intézete. A hol ily jelentékeny magán- fogyasztás van, ott koczkázatról szó sem lehet.

A gyártott légszesznek a város a közvilágításhoz csak egy negyedét hasz- nálja fel, háromnegyed részét pedig föl- tétlenül és a bekerülési költségnek csak- nem duplájáért adja el — és pedig az eladásról biztosítva van, mert ezzel ma már a légszesz ára leszállása és Auer lámpa mellett jótékonyagot is gyakorol és egyedül van a vásáron.

Ami pedig azt illeti, hogy a magán- gyárak olcsóbbak s jobban kimélik a lég- szesz fogyasztók érdekeit, a tapasztalattal homlokegyenest ellenkező állítás. A mint a VI-ik számú kimutatástból látszik, a városi gyárak a magángyáraknál olcsó- bak. De talán ezen tanubizonyosság nélkül sem lehet komoly azon állítás, hogy egy idegen részvénytársaság kegyelmesebb legyen a légszeszfogyasztók iránt, mint maga azon város, a melynek tekintélyes részét a légszeszfogyasztók képezik.

A magán légszeszfogyasztók iránti nagy hajlandóságot különben nagyon is erősen kimutatja a szerződési tervezetnek az esetleges olcsóbb új világitás feltalálása alkalmával előálló helyzetéről intézkedő 24-ik pontjában.

Ez esetben ugyanis a városnak, igaz, hogy csak 1901. után teljes szabad kezét enged, mert új olcsóbb világitás feltalá- sára esetére „a szerződésnek a közvilági- tásra vonatkozó feltételei, minden kártéri- tési kötelezettség nélkül kölesönösen megszüntnek tekintendők, illetve az eset- ben, ha a közvilágítást a város részben azontul is légszeszszel kívánna eszközölni, ennek feltételei újabb megállapítás tárgyát fogják képezni.“

(Folyt. köv.)

CSARNOK.

Bacsányi János hitvese.

Irodalomtörténeti regény.

— Irta: Könyves Tóth Kálmán. —

(Folytatás.)

20.

Ő látta el Gabriellát tanácsaival, vak engedelmisséget követelvé tőle. Ez utolsó föltételre nagy szükség volt. Mert

a sikeres kivitelhez oly eljárást is kellett alkalmaznia, mely nem egyezett össze Gabriella nyílt jellemével, ki minden körülmény között az egyenes utat választotta volna. Csak nagy rábeszélés után vehette rá Greiner, hogy az alattomos ravaszág ellen az ügyes fortély fegyverét vegyék kezökbe.

Egy héttel a fentebb leirt események után a német költőnőt a hatalmas miniszternél találjuk, ki mellőzve a hideg szertartás feszességét, barátságosan beszélgetett Gabriellával. Thugut szokatlanul jó kedvben volt; külföldről kedvező színtűnt fel a politikai láthatár, a belügyek is jó fordulatot látszottak venni, a mennyiben az összeesküvés vezérei mind hurokra kerültek. Gabriellával eleinte a költészetről társalgott, és ócsárolván a francia ledér iskolát, figyelmeztette őt, nehogy ennek nyomában indulva, tévutra engedje jutni geniuszát.

Gabriella biztosítá, hogy költői eredetiségét nem engedi szolgálai utánzás által eltörpülni, biztosítá, hogy eszményvilágát tisztán megőrizte, aztán habozás nélkül tárta fel szívét ő kegyelmessége előtt, megemlítve, hogy oly ügyben jött most is, mely egy ártatlan ember megmentésével van kapcsolatban. Thugut atyailag mosolygott s e mosolyt azt látszék mondani: „kegyelemre biztosan számolhatsz”. Aztán nyájasan mondá:

— Kedves leányom, oly sokszor tettem már törvényt szigorú bírák között, hogy szinte örömmel szolgál most kivétel tehetni. Bizzék bennem, engemet sokan szívtelennek tartanak ugyan, de óhajtanám, hogy Baumberg Gabriella az ellenkezőről győződjék meg.

Ekkor, barátja utasítását híven követve, Gabriella röviden elmondta Baesányihoz való viszonyát, majd a számtiszt föllépését, ki keze megnyeréséért a legaljasabb eszközöktől sem riadt vissza. Elmondá, hogy Grenzenstein bosszút esküdt ellene és Baesányi élete ellen, végül átnyújtá ama levelet, melyet Greiner a számtisztól kiereszkolt.

— Lehet. — folytató. — hogy kegyelmességed beszédemet úgyesen koholt eselfogásnak gondolja, de ez okmány eloszlat hat minden kételyt; és földerizheti Baesányi ártatlanságát s leálcázza az embert, ki e sorokat leírni nem szégyenlette.

Thugut átvette a levelet s olvasása közben redőkbé vonta homlokát; majd íróasztalára tette azt s ironjával egy pár szót jegyzett rá. Ezután Gabriellához fordulva, így szólt:

— Gondom lesz rá, arról biztosítom; nem engedhetem, hogy egy ártatlan ily nemtelen fondorlatok miatt veszzen el, nem engedhetem, hogy Bécs egyik művelt lelkű hölgyén egy beestelen ember diadalmaszkodjék. De most még egy kérdésemre válaszoljon. Én ez irást nagyon jól ismerem, kétségtelen, hogy a Grenzestein, de miként jutott kegyed e nagyon is bizalmas levél birtokába?

— Ha kegyelmes uram e kérdést hozzám nem intézi, én kértem volna föl, hogy fölvilágosításomat hallgassa meg. A számtiszt régi inasát, a mult héten elcsapta. Méltóztatik tudni, hogy az ilyféle emberek csak addig ragaszkodnak urokhhoz, míg kenyerüket eszik.

A számtiszt inasa fölkeresett engem. Az inasok nagyon sokat tudnak, így ő is tudta, hogy ura nálam kosarat kapott. Elpanaszolta, hogy egyszeri ittassága miatt elesapták bérét lefoglák s most koldusbottal mehet vissza falujába, mert ura még a városból is kitiltotta, s most kegyelmességre s bérétől megfosztva, hozzám jó némi segélyért, a mit azonban nem kér ingyen, oly tárggyal hálálja meg, mely reá nézve értéktelen, de előttem fontos értékkel bír.

Az inas közlése fölbreszté érdekelt-ségemet, annyival is inkább, mivel a számtiszt ur egyes nyilatkozatai aggodalomba ejtették s a szolgától néhány forintért kiereséltem a végzetes levelet, mely most kegyelmességed asztalán hever, s mely kétségbevonhatlan tanujele a számtiszt nemtelen lelkületének. Megkérdeztem azt is, hogy miként kerítette e levelet birtokába, s kihez volt az intézve. De erre nem felelt határozottan s csak annyit jegyzett meg, hogy urának mestersége őt is mesterré tette. Ez utóbbi magyarázatát nem értem. Ennyi az, amit a levél felől közölhetek.

— Ha kegyed nem érti, én értem, — viszonzá Thugut, homlokát ránczolva; legyen nyugodt, a dolognak nyomára jövök az ártatlannak egy hajszála sem fog meggörbülni.

Gabriella a legjobb reményekkel ment haza s értesíté barátját. Azt hitte már szegény, hogy Baesányi másnap szabad lábbon lesz. Csatlakozott. Meglehet, hogy ha a vallatás Bécsben megy véghez, reménye csakhamar teljesült volna, de, hogy Magyarország jogai némileg legyezgetve legyenek, a foglyokat, s köztük Baesányit is, Budára szállították vissza, gondoskodván előre arról, hogy éhes tigris karmai közé jussanak. E tigris Németh János ügyigazgató volt, ki hódolt ugyan Thugutnak, de a hol saját előnye forgott szóba, ügyesen ki tudta játszani a hatalmas minisztert is.

Gabriella távozása után néhány nap múlva Grenzenstein szokásos rendőri jelentéseivel tisztelgett a kegyelmes urnál. Ez, mintha semmit sem sejtene, ügyesen Baesányira terelte a kérdést s gyönyörködni látszott abban, hogy miként festi őt le a kikoszorózott kérés. A számtiszt szerint Baesányi még Martinovicsnál is veszélyesebb forradalmár, ki száz halált érdemel.

— De hát honnan tudja ezt ön? — kérde közönyösen Thugut.

— Szerencsés voltam, — viszonzá a számtiszt, oly bizonyítékot adni át kegyelmességednek, mely döntelenül tanusítja nemcsak azt, hogy a lázadókkal összeköttetésben áll, de még egyenes részvétele is. Nem hiában forgolódott Bécsben; én azt hiszem, ő az igazgatók kéme; aztán multja szintén oly gyanus; forradalmi elvei miatt saját honfiai mint rajongót gyűlölik.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Érték-tőzsde.

A debreczeni Közgazdasági Bank Részvény társaság közlése.

1899. május hó 4 én.

Allamadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	119.50	120.—
„ vasuti beruházási köt. 4 1/2%	120.75	121.75
„ koronajárdék 4%	97.20	97.70
„ regále vált. köt. 4 1/2%	100.35	101.35
Osztrák aranyjárdék 4%	120.—	120.50
Egységes államkötvény 4 1/2%	100.75	101.25
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	138.50	139.50

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	383.75	384.25
Osztrák hitelbank részvény	358.30	358.50
Magyaripar- és keresk. bank. r.	101.—	102.—

Sorsjegyek:

Magyarjelzalogban 4%-os sorsj.	122.50	123.50
„ 3%-os	103.50	104.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	120.—	121.—
Magyar vörös kereszsorsjegy	11.50	12.—
Osztrák „	20.40	20.90
Olasz „	13.—	13.50
Bazilika sorsjegy	7.—	7.50
Jó-szív „	4.05	4.45

Pénznomok:

Cs. és kir. arany	— — —	5.66	5.71
20 márkás arany	— — —	11.78	11.82
20 frankos arany	— — —	9.55	9.59
1 Sovereigns	— — —	12.04	12.08

Budapesti gabonatőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1899. május 3-án.

A vételkedv buzára ma valamivel élénkebb volt. A valószínűség, hogy az őrlés-kikészítési forgalom megszűnik, indíthatott néhány malmot arra, hogy több figyelmet fordítson az idegen származékokra. A forgalomba 20,000 mm. került, melyért teljes árkat fizettek.

Rozs korlátolt üzlet mellett változatlan maradt.

Tengeri ártartó.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki. 100 mm. 79 k. 9:30 forinton, 200 mm. 79 k. 9:30 forinton, 100 mm. 78 k. 9:20 forinton, 150 mm. 77 k. 9:20 frton, 100 mm. 78 1/2 k. 8:20 frton, mind három hónapra.

II. Határidő-üzlet.

Olcsóbb amerikai jegyzések hatása alatt az üzlet ma lanyhán indult, az idő is melegebbre fordulván. Azonban rozsdahírekre, amelyek a Bácskából érkeztek, a hangulat ősi buzában megszilárdult, különösen a midőn egy helybeli nagy czég is vevőként lépett fel.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza májusra	8.68, 8.81, 8.77, 8.81,
„ októberre	8.24, 8.22, 8.29, 8.27, 8.31,
Rozs októberre	6.74, 6.78,
Zab májusra	0.—,
„ októberre	5.58, 5.59.
Tengeri májusra	4.39, 4.58, 4.57,
„ júliusra	4.53, 4.58, 4.57,
Repeze augusztusra	—,—,

Délutáni határidő-üzlet.

Délután 4 1/2 órakor a következők voltak a záróárfolyamok:

Buza májusra	8.79— 8.80
„ októberre	8.29— 8.30
Rozs októberre	6.78— 6.80
Zab májusra	5.70— 5.72
„ októberre	5.65— 5.67
Tengeri 1899. májusra	4.45— 4.46
„ júliusra	4.58— 4.60
Repeze augusztusra	12.25— 12.30

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyószám 213. Bérlet 175. sz. „A”

Ma, csütörtökön, 1899. május hó 4-én:

Ábrányiné Wein Margit urnő és Dr. Dalnokt Viktor ur vendégfelléptével, mérsékelt felémelt helyárrakkal:

A B a j a z z ó k.

Opera 2 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Nedda (a szinpadon Colombina), komédiásnő	Ábrányiné
Canio (a szinpadon Pagliaccio), a társaság feje	Karacs Imre
Tonio, a bamba (a szinpadon Taddeo), komédáis	Dr. Dalnoki V.
Peppe (a szinpadon Arleochino) komédáis	Kállay Lujza
Silvio, pór	Robus Árdád

Ezt megelőzi:

Egy szellemdus hölgy.

Vigjáték 1 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Jenő, a férj	Szacsavay S.
Bella, neje	Szabó Irma
Ilma, Bella barátnője	T. Halmi M.
Inas	Szabó Sándor.

Holnap, pénteken, 1889. évi május 5-én:

Stuart Mária.

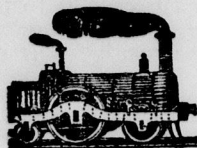
Szomorujáték 5 felvonásban.

NYILT-TÉR.

Miután Fogel Izidor megbizottamat május 1-én elbocsátottam, figyelmeztetem a t. megrendelőmet, hogy az illető ezentul sem rendelések sem pénz felvételére felhatalmazva nincs s ennél fogva az ebből eredő felszólamlásokat el nem ismerhetem.

Debreczen, 1899. május 3.

Szégál Zsigmond.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1899. május hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen—Budapest (M. áll. v.-tól.)			
Debreczenből indul	Vonat	Érkezik	
P.-Ladány* - - 12.— déli	Vegyesvonal	1.28 délután	
P.-Ladány - - 3.37 délután	Tv. sz. sz.	5.13 délután	
P.-Ladány - - 8.15 este	Személyvonal	9.45 este	
Budapest - - 9.01 reggel	Gyorsvonal	1.50 délután	
Budapest - - 12.36 délután	Személyvonal	8.10 este	
Budapest - - 10.27 este	Személyvonal	5.45 reggel	
Debreczen—M.-Sziget			
Királyháza - - 5.22 reggel	Személyvonal	1.10 délután	
M.-Sziget - - 3.— reggel	Személyvonal	9.50 délelőtt	
M.-Sziget - - 3.56 délután	Személyvonal	10.50 este	
M.-Sziget - - 6.46 délután	Gyorsvonal	11.18 este	
M.-Sziget - - 8.20 este	Tv. sz. sz.	7.20 reggel	
Debreczen—Szerencs			
Szerencs - - 8.25 reggel	Személyvonal	11.28 délelőtt	
Szerencs - - 4.01 délután	Személyvonal	7.— délután	
Szerencs - - 7.— este	Személyvonal	10.30 este	
Debreczen—Füzes-Abony			
Füzes-Abony 4.42 reggel	Vegyesvonal	10.24 délelőtt	
Füzes-Abony** 4.16 délután	Vegyesvonal	7.56 délután	
Debreczen—Nagy-Léta—Vértés			
N.-Léta—Vértés 8.35 reggel	Vegyesvonal	10.48 délelőtt	
N.-Léta—Vértés 4.21 délután	Vegyesvonal	6.15 délután	
Debreczen—Tisza-Lök			
Tisza-Lök - - 5.28 reggel	Vegyesvonal	9.17 reggel	
Hajdu-Nánás - - 11.20 délelőtt	Vegyesvonal	1.18 délután	
Tisza-Lök - - 4.06 délután	Vegyesvonal	7.29 délután	

* Minden kedden
** Csak Tisza-Füredig.

Budapest—Debreczen K. p. u.			
Debreczenbe érkezik	Vonat	Indul onnan	
P.-Ladány - - 7.40 reggel	Tv. sz. sz.	6.12 reggel	
P.-Ladány - - 5.14 reggel	Személyvonal	4.06 reggel	
P.-Ladány - - 17.47 éjjel	Gyorsvonal	9.15 este	
Budapest - - 3.36 délután	Személyvonal	9.15 délelőtt	
Budapest - - 6.26 délután	Gyorsvonal	1.55 délután	
Budapest - - 2.33 éjjel	Személyvonal	7.06 este	
M.-Sziget—Debreczen			
M.-Sziget * - - 7.51 reggel	Személyvonal	4.00 reggel	
M.-Sziget - - 12.16 délután	Személyvonal	6.— reggel	
M.-Sziget - - 6.45 délután	Személyvonal	1.35 délután	
M.-Sziget - - 8.56 este	Gyorsvonal	4.50 délután	
M.-Sziget - - 10.12 este	Személyvonal	8.50 délután	
Szerencs—Debreczen			
Szerencs - - 8.07 reggel	Személyvonal	5.00 reggel	
Szerencs - - 12.21 délután	Személyvonal	9.07 délelőtt	
Szerencs - - 7.55 este	Személyvonal	5.10 délután	
Nagy-Léta—Vértés—Debreczen			
N.-Léta—Vértés 7.18 reggel	Vegyesvonal	5.25 reggel	
N.-Léta—Vértés 3.13 délután	Vegyesvonal	1.05 délután	
Tisza-Lök—Debreczen			
Tisza-Lök - - 8.17 reggel	Vegyesvonal	5.06 reggel	
Tisza-Lök - - 6.35 este	Vegyesvonal	2.35 délután	
Füzes-Abony—Debreczen			
Tisza-Füred - - 8.— reggel	Vegyesvonal	4.18 reggel	
Füzes-Abony 5.43 délután	Vegyesvonal	11.35 délelőtt	
F.-Abony*** - 7.47 este	Vegyesvonal	5.22 délután	

* Csak Szatmárról
** Csak Óhat-Köcsig

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda

Felelős szerkesztő: Koncz Ákos.

Főmunkatárs: Ujlaki Antal.

5251.
1899.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város által a csapó-kertben az iskola telek mellett előállítandó **kisdedővoda és óvónői lak építési munkáinak biztosítására** zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A biztosítandó egyes munkák következőleg vannak előirányozva:

I. Föld-, kőműves-, elhelyező-, kőfaragó- s tetőfedő-munka	6054	frt 05	kr.
II. Ácsmunka	2017	" 01	"
III. Bádógosmunka	479	" 50	"
IV. Asztalos-, lakatos-, mázoló- és üveges- munka	1229	" 40	"
V. Vasneműek	627	" 30	"
Összesen	10407	frt 36	kr.

Tizezernégyszázhet forint 36 krajczár.

A versenytárgyalásban részt vehet minden kellően képesített iparos vagy vállalkozó.

A munkálatok fenti csoportok szerint külön-külön, vagy együttesen is kiadatnak.

Minden ajánlattevő köteles a pályázata tárgyát képező munka előirányzati összegének megfelelő 5% bányapénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a folyó évi május hó 25-én délután 5 óráig a városi házipénztárnál letenni s a letéti jegyet ajánlatához mellékelni.

Az ajánlatba hozandó engedmény vagy egységárak olvashatóan, tisztán és betűvel is kiirandó.

Ajánlattevő ajánlatában köteles kijelenteni, hogy a tervet, költségvetést, vállalati feltételeket, a helyi viszonyokat ismeri s azokat magára kötelezőnek elvállalja.

A kellően bélyegzett írásbeli, zártajánlatok **folyó évi május hó 25-én délután 5 óráig** a polgármesteri hivatalhoz nyújtandók be.

A beérkezett ajánlatok folyó évi május hó 26-án délelőtt 10 órakor a városház nagytanácsstermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkészve beadott, távirati vagy utóajánlatok, valamint hiányosan kiállítottak figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fentartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson, vagy azok melőzésével a munkálatok biztosításáról más uton gondoskodhassék.

Minden ajánlattevő ajánlatával a felbontástól számított 30 napi kötelezettségben marad.

A terv, költségelőirányzat, vállalati feltételek a mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1899. május 1-én.

A városi tanács.

Gépek eladása.

Alulírott cég debreczeni ipartelepünkön következő gépeket bocsátjuk eladás alá a legolcsóbb árák mellett, u. m.:

**több 10, 8 és 4 lóerejű locomobil,
8 és 4 lóerejű cséplőgépek,
Sack-féle 1-es és 2-ös ekék,**

**boronák, szecskavágók, tengerimor-
zsolók, vetőgépek, buzatisztító-
rosták, borsajtók, tüzi fecskendők
tizedes mérlegek.**

**24 czolos kövü daráló malom szijjas
szerkezettel, végül ruhamosó és
vegytisztító intézetek részére gőz-
fejlesztő kazán.**

**Kisebb és nagyobb festő rézüstök,
gőzölők, ozentrifugal ruhacsavaró
és ruhamosó gépek.**

A gépek jóságáért teljes jótállást vállalunk.

Egyidejűleg van szerencsénk a nagyérdemű gazdaközönséggel tudatni, hogy ipartelepünkön elvállalunk **gőzmalmok berendezéseit,**

**szabadalmazott kettős működésű pótszalmarázók készítését cséplő-
gépekhez, valamint a Bajzath féle
szabadalmazott kosárbetétek szállítást,**

**Gőzkazán munkálatokat, gépek javítását, minden a technika körébe
vágó új alkatrészek és gépek
készítését.**

Medgyessy L. és Társa,

első hazai különlegességi gépgyár Debreczenben

Deák Ferencz-utca 22. sz., a törvényszéki palota szomszédságában.